

Badior N.B.

National University «Kyiv-Mohyla Academy»

FORMATION OF SKILLS OF CREATIVITY IN THE CLASSROOM FOR THE ENGLISH-LANGUAGE OF THE MATERIAL «CREATIVE WRITING» (CREATIVE WRITING IN ENGLISH)

Summary

This article gives a brief description of the English course «Creative Writing», which is read to students of the advanced level of the National University of «Kyiv-Mohyla Academy», examined psychological and pedagogical principles course, specificity classroom work and mechanisms for the disclosure of creative potential of students in the study of foreign languages in higher education.

Keywords: Creative Writing, English, creative writing, creativity, personality-oriented education.

УДК 378.016.3:78(477.85)

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ КОМПОЗИТОРІВ БУКОВИНИ СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Боднарук І.М.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Досліджено проблему популяризації творчої спадщини буковинських композиторів. Підкреслено важливість вирішення даної проблеми в системі вищої музично-педагогічної освіти. Виділено основні шляхи популяризації творчих здобутків композиторів Буковини серед студентської молоді. Проаналізовано практичний досвід роботи по впровадженню цих шляхів у навчально-виховний процес. Наголошено на можливості використання даного досвіду у вищих навчальних закладах різних регіонів України.

Ключові слова: творча спадщина, композитори Буковини, популяризація, студентська молодь, кафедра музики.

Постановка проблеми. Важливим завданням сучасної системи вищої музично-педагогічної освіти є підготовка фахівців, які можуть забезпечити якісне музично-естетичне виховання підростаючого покоління, ознайомити школярів з кращими культурними надбаннями українського народу, виховати у них шанобливе ставлення до історії, традицій та культури рідного краю.

На щедрій буковинській землі розквітнув талант С. Воробкевича, К. Мікулі, А. Гржималі, Є. Мандичевського, П. Бажанського, Ч. Порумбеску, Б. Крижанівського, С. Сабадаша, А. Кушніренка, Й. Ельгісера, Г. Гіни, Л. Затуловського, В. Івасюка, Л. Дутківського, П. Дворського. М. Мозгового та багатьох інших композиторів, які своєю невтомною працею спряли і сприяють становленню й розвитку української музичної культури та інших національних культур, що побутували і побутують на Буковині [3]. Високопрофесійні творчі здобутки цих митців заслуговують на ретельне вивчення та популяризацію серед різних верств населення, а особливо серед студентів, які готуються до майбутньої музично-педагогічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Короткі біографічні відомості та основні творчі здобутки композиторів Буковини подаються у словнику-довіднику М.А. Богайчука «Література і мистецтво Буковини в іменах», довіднику-посібнику А.В. Плішки «Композитори Буковини», у двох випусках біобібліографічного довідника ЧОУНБ

імені М. Івасюка «Видатні діячі культури та мистецтва Буковини», статтях у періодичній пресі різних авторів. Більш розгорнуто життєвий і творчий шлях буковинських композиторів висвітлюється у навчальному посібнику «Історія музичної культури й освіти Буковини», підготовленому викладачами кафедри музики ЧНУ імені Ю. Федьковича А.М. Кушніренком, О.В. Залуцьким та Я.М. Вишпінською; хрестоматіях до курсу «Музичне краєзнавство», укладених О.В. Залуцьким; монографії І.В. Ярошенко «Мистецтвом встелені шляхи».

Серед праць, які містять не тільки пізнавальну інформацію, але й корисні методичні матеріали щодо форм популяризації творчості відомих буковинських митців (С. Воробкевича, А. Кушніренка, Л. Дутківського, П. Дворського та ін.), варто виділити серію книг О.Г. Довгань «Із джерел літератури і мистецтва Буковини». Працівники освіти і культури, творчі об'єднання, лектори можуть широко використовувати у своїй роботі такі запропоновані автором форми, як мистецький вернісаж, презентація книги, літературно-мистецька подорож, пісенний діалог, вечір хорової музики тощо [2].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас, потребують більш глибокого наукового дослідження питання ознайомлення з творчою спадщиною композиторів Буковини саме студентської молоді, і зокрема, майбутніх фахівців для системи шкільної музичної освіти.

Мета статті. Головна мета цієї роботи – виділити та проаналізувати основні шляхи популяризації творчої спадщини буковинських композиторів серед майбутніх учителів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проблем, пов'язаних із розвитком музичної культури буковинського краю, завжди було пріоритетним напрямком роботи викладачів кафедри музики Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича. Про це переконливо свідчить тематика виданих ними наукових праць; зміст багатьох лекційних курсів; програми концертних виступів студентів кафедри музики тощо.

Аналіз даних матеріалів, а також багаторічний викладацький досвід роботи на кафедрі музики ЧНУ дозволив нам виділити основні шляхи популяризації творчої спадщини буковинських композиторів серед студентської молоді.

1. Ознайомлення студентів з творчою спадщиною професійних і самодіяльних композиторів Буковини у процесі вивчення групових музичних дисциплін.

Серед таких курсів: «Українська музична література», «Хорознавство», «Оркестровий клас», «Проблеми сучасної музичної культури», «Історія популярної та естрадної музики», «Розвиток музичного мистецтва і освіти на Буковині», «Музичне краєзнавство» та інші. Під час вивчення цих дисциплін студенти можуть отримати корисну пізнавальну інформацію про життєвий і творчий шлях багатьох буковинських композиторів, послухати та проаналізувати їх найвідоміші музичні твори. Деякі з них виступають в якості практичного матеріалу до таких дисциплін, як «Методика роботи з дитячим хоровим колективом», «Методика викладання естрадного співу», «Методика роботи з естрадним ансамблем» тощо.

Багато навчальних посібників, розроблених викладачами кафедри музики для вивчення студентами вищезазначених дисциплін, містять теоретичні відомості про композиторів Буковини та зразки їх творчої спадщини. До таких праць можна віднести: серію посібників під назвою «Музичне краєзнавство» (укл. О.В. Залуцький); посібник «Історія музичної культури й освіти Буковини» (автори: А.М. Кушніренко, О.В. Залуцький, Я.М. Вишпінська), «Оркестрові твори» (автор: Ю.М. Гіна), «Буковинська інструментальна музика» (укл. В.С. Костриж) та ін.

2. Використання творів буковинських композиторів в якості виконавського репертуару студентів з індивідуальних музичних дисциплін.

Навчальний план підготовки фахівців напрямку «Музичне мистецтво» передбачає вивчення студентами кафедри музики таких індивідуальних дисциплін, як «Основний музичний інструмент», «Додатковий музичний інструмент», «Концертмейстерський клас», «Вокальний клас», «Естрадний спів», «Хорове диригування». Виконавський репертуар студентів з цих дисциплін постійно збагачується кращими творами місцевих композиторів. Зокрема, у програму з хорового диригування включаються твори С. Воробкевича, А. Кушніренка, С. Сабадаша, А. Плішки, І. Міського та ін. Репертуар з вокального класу та естрадного співу поповнюється піснями В. Івасюка, Л. Дутківського, П. Дворського, Л. Затоловського, В. Рурака та ін. У репертуар з основного

та додаткового музичного інструменту включаються твори С. Воробкевича, К. Мікулі, Б. Крижанівського, Й. Ельгісера, Ю. Гіни, С. Бедусенка, О. Гук-Кабачій та ін.

Музичні твори буковинських композиторів є основою багатьох навчально-методичних посібників та репертуарних збірників, підготовлених викладачами кафедри музики. Це, зокрема, посібники, упорядковані А.М. Кушніренком (вокальні твори композиторів Буковини «Буковинські самотвіти», 1-й та 2-й випуски творів С. Воробкевича «Хорові твори», репертуарний збірник хорових творів «Співає «Резонанс»); авторський збірник вокально-хорових творів А.М. Кушніренка «Тобі співаю, Україно!»; посібники Ю.М. Гіни («П'єси з репертуару ансамблю скрипалів кафедри музики ЧНУ та ДМШ № 1», «Вибрані твори для ансамблю скрипалів і сольного виконання», «Вокально-хорові твори») та А.В. Плішки («Власні хорові твори»); збірки солоспівів І.М. Дерди з авторської серії «Буковинська китиця» («Невмируща моя Україна», «Дванадцять місяців», «Коліскова для матері», «Кредо», «За знаком часу»); навчально-методичний посібник «Звучать бандури Буковини», упорядкований І.М. Мокрогуз.

3. Включення творів буковинських композиторів до репертуару інструментальних і вокально-хорових творчих студентських колективів.

На кафедрі музики діють багато творчих художніх колективів (мішаний та жіночий хор, оркестр народних інструментів, ансамбль бандуристів, ансамбль скрипалів, вокальний ансамбль «Буковиночки»), які намагаються обов'язково включати у свій виконавський репертуар твори місцевих авторів.

Наприклад, у надзвичайно різноманітному репертуарі студентського народного хору «Резонанс» є багато авторських творів та обробок народних пісень композиторів Буковини. Це насамперед твори, написані засновником кафедри музики, першим її завідувачем та художнім керівником хору, відомим композитором А.М. Кушніренком («Гімн Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича», «Земле моя – всеплодюча мати», «У вінок Федьковичу», «Чернівці – місто моєї любові», «Отче наш», кантата «Молюсь за тебе, Україно»; обробки українських народних пісень «Щедрий вечір, щедричка», «Подоланочка», «Виглядала мати сина»; обробки народних пісень на слова Т. Шевченка «Заповіт», «Реве та стогне Дніпр широкий», «Плавай, плавай, лебедонько» та інші).

Належне місце у репертуарі хору також займають твори відомого буковинського композитора XIX століття С. Воробкевича («Святий Боже», «Рідна мова», «На чужині», «Веснянка», «Над Прутом у лузі», «Зозуля» в аранжуванні А. Кушніренка, «Вечір» у перекладенні М. Колесси, «Задзвенімо разом, браття» у перекладенні Я. Ярославенка).

Цей навчальний колектив фактично став не тільки своєрідною творчою лабораторією для студентів, що здобувають навички практичної роботи з хором, але й творчою одиницею, яка часто бере участь у виступах перед численною громадськістю міста Чернівці й області. Високопрофесійна виконавська майстерність хору «Резонанс» неодноразово схвально відзначалася

знаними фахівцями на місцевих, регіональних, всеукраїнських конкурсах, фестивалях та міжнародних форумах, що відбувалися на Буковині та за її межами [4, с. 3].

4. Залучення студентів до концертних виступів і проведення різноманітних виховних заходів, які популяризують творчість композиторів Буковини.

Концертно-виконавська та музично-просвітницька діяльність студентів є невід'ємною складовою навчально-виховного процесу кафедри музики. Майбутні фахівці постійно залучаються до виступів на звітних концертах, всеукраїнських і міжнародних конкурсах й фестивалях; участі у різноманітних загальнофакультетських і загальноуніверситетських заходах. З огляду на це, педагоги кафедри досить часто включають у концертні програми студентів найкращі вокальні та інструментальні твори різних буковинських композиторів.

Наприклад, під час виступу студентського народного хору «Резонанс» на II-му Всеукраїнському фестивалі-конкурсі хорового мистецтва «Грінченківська весна», що проходив 7 травня 2015 року у Київському університеті імені Бориса Грінченка, прозвучала українська народна пісня в обробці А. Кушніренка «Виглядала мати сина». Журі конкурсу гідно оцінило якість виконання студентським колективом представленої концертної програми. Він був заслужено визнаний одним серед кращих у категорії навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та нагороджений дипломом за II місце.

Одним із виховних заходів, який надовго запам'ятався студентам і викладачам кафедри музики, був захід під назвою «Мистецтво – мій дім, мій сад, моє життя». Він відбувся 12 грудня 2014 року та був присвячений світлій пам'яті Андрія Миколайовича Кушніренка (17.10.1933–11.01.2013) – видатного композитора, хорового диригента, фольклориста, педагога, громадського діяча, професора кафедри музики, народного артиста України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, члена-кореспондента Національної академії мистецтв України. Це була своєрідна година пам'яті, під час якої студенти не тільки розповіли присутнім про життєвий і творчий шлях відомого буковинського маестро, але й підготували цікаву концертну програму, що складалася з його вокальних та інструментальних творів.

Зокрема, вокальний ансамбль кафедри музики «Буковиночки» виконав пісню А. Кушніренка «Буковинський вальс», ансамбль бандуристів – пісню «Килим» («Посилала мене мати»). У сольних виступах студентів прозвучав фортепіанний твір «Експромт», пісня «Я щаслива зроду», буковинська народна пісня в обробці А. Кушніренка «На камені стою». Жіночий хор кафедри музики виконав на цьому заході фрагмент з однокатної опери композитора «Буковинська весна» на слова А.Добрянського «Весняний хоровод» та буковинську народну пісню в обробці А. Кушніренка «Плине кача, плине». А мішаний хор «Резонанс» образно-проникливо заспівав обробку народної пісні на слова Т. Шевченка «Заповіт» і твір С. Воробкевича в аранжуванні А.Кушніренка «Святий Боже».

5. Підготовка студентів до використання творчої спадщини композиторів Буковини у

процесі проведення музично-виховної роботи з учнями.

Особлива увага приділяється такій підготовці під час опанування студентами курсу «Теорія і методика музичного виховання». Зокрема, вони отримують завдання на основі творчої спадщини композиторів Буковини складати списки додаткових музичних творів для слухання та співу, які можна використати у процесі проведення уроків з учнями 1-8-х класів; списки додаткових музичних творів для шкільних ансамблів і хорів. Цей матеріал ретельно опрацьовується на практичних заняттях із даної дисципліни та обов'язково застосовується на педагогічній практиці у процесі проведення урочної та гурткової роботи.

Водночас, майбутні фахівці вчаться розробляти позакласні виховні заходи на основі регіонального музично-краєзнавчого матеріалу. Форму виховного заходу студенти обирають самостійно. Підготовка до нього вимагає пошуку необхідних теоретичних і музичних матеріалів, розробки цікавого сценарію. Згідно програми педагогічної практики, кожен студент повинен провести один такий захід у прикріпленому класі. До проведення заняття рекомендується залучити й учнів (у якості художників, читців, виконавців музичних творів). Такі позакласні виховні заходи дозволяють значно поглибити знання школярів про музичну культуру буковинського краю. У навчально-методичному посібнику з практики ми пропонуємо орієнтовну тематику подібних заходів для учнів різного шкільного віку [1].

Наприклад, з учнями 1-4-х класів можна провести: музичну бесіду «Буковинські композитори – дітям» (на основі слухання та виконання музичних творів, написаних буковинськими композиторами для дітей); літературно-музичну композицію «Мої кохані Чернівці» (на основі творів буковинських митців, в яких оспівується рідне місто). Для учнів 5-6-х класів можна підготувати: лекцію-концерт «Життя та творчість Сидора Воробкевича» (розповідь про багатогранну діяльність митця на Буковині, слухання та виконання його музичних творів); літературно-музичний вечір «Пісня буде поміж нас» (про життя і творчість В. Івасюка); усний журнал «Лицар української естради» (про життя і творчість П. Дворського). З учнями 7-8-х класів рекомендується провести: музичну бесіду «Творчість професійних і самодіяльних композиторів Буковини» (розповідь про творчість одного чи кількох композиторів, слухання та виконання їх музичних творів); вечір хорової музики «Піднятий із забуття» (розповідь про діяльність А. Кушніренка у відродженні музичної спадщини буковинського композитора С. Воробкевича); музичну бесіду «Інструментальна музика композиторів Буковини» (на прикладі слухання інструментальних творів буковинських композиторів XIX-XX століття); літературно-музичну композицію «Творча співпраця композиторів і поетів буковинського краю» (Л. Затуловський – Т. Северенюк, А. Кушніренко – В. Колодій тощо).

Висновки і пропозиції. Результати практичної діяльності студентів кафедри музики засвідчили дієвість виділених нами шляхів. Протягом навчання майбутні вчителі музичного мистецтва отримують багато пізнавальної інформації щодо творчої спадщини композиторів Буковини, збага-

чують свій виконавський репертуар вокальними та інструментальними творами місцевих композиторів, вчать творчо використовувати набуті знання, уміння та навички у процесі музично-виховної роботи з учнями. Описаний нами досвід вирішення проблеми популяризації творчих здобутків митців рідного краю серед студентів кафедри музики ЧНУ ім. Ю. Федьковича, може бути успішно використаний викладачами вищих музично-педагогічних навчальних закладів

різних регіонів України, що безперечно сприятиме покращенню якості підготовки майбутніх фахівців. Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо в ретельному аналізі творчості професійних і самодіяльних композиторів Буковини та виданні навчальних посібників з їх кращими музичними творами; у випуску методичних матеріалів, що містять різні форми популяризації творчої спадщини відомих буковинських митців серед учнівської та студентської молоді.

Список літератури:

1. Боднарук І. М. Педагогічна практика з музики: навч.-метод. посібник / І. М. Боднарук. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 280 с.
2. Довгань О. Г. Из джерел літератури і мистецтва Буковини / О. Г. Довгань. – Чернівці: Видавничий дім «Бу-крек», 2008. – 264 с.
3. Кушніренко А. М. Історія музичної культури й освіти Буковини: навч. посібник / Кушніренко А. М., Залуцький О. В., Вишпінська Я. М. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 376 с.
4. Співає «Резонанс»: репертуарний збірник хорових творів / упорядкування, музична редакція та коментарі Андрія Кушніренка. – Чернівці: ЧНУ, 2008. – 180 с.

Боднарук І.Н.

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

ПОПУЛЯРИЗАЦИЯ ТВОРЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ КОМПОЗИТОРОВ БУКОВИНЫ СРЕДИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ

Аннотация

Исследована проблема популяризации творческого наследия буковинских композиторов. Подчеркивается важность решения данной проблемы в системе высшего музыкально-педагогического образования. Выделены основные пути популяризации творческих достижений композиторов Буковины среди студенческой молодежи. Проанализирован практический опыт работы по внедрению этих путей в учебно-воспитательный процесс. Отмечена возможность использования данного опыта в высших учебных заведениях разных регионов Украины.

Ключевые слова: творческое наследие, композиторы Буковины, популяризация, студенческая молодежь, кафедра музыки.

Bodnaruk I.M.

Chernivtsi Y. Fedkovych National University

POPULARIZATION A CREATIVE HERITAGE OF COMPOSERS OF BUKOVYNA AMONG STUDENT YOUTH

Summary

The problem of popularization a creative heritage of Bukovyna composers is investigated. The importance of solving this problem in the system of higher musical and pedagogical education is underlined. The main ways of popularization a creative heritage of Bukovyna composers among student youth are allocated. Practical experience of implementation these ways in the educational process is analyzed. The possibility of using this experience in institutions of higher education in different regions of Ukraine is emphasized.

Keywords: creative heritage, Bukovina composers, popularization, student youth, department of music.